

LOB-gesprekken voeren is de

'Een docent die zinvolle loopbaangesprekken wil voeren met zijn studenten, moet leren om 'leeg' te luisteren. En vooral het acroniem NIVEA toepassen: Niet Invullen Voor Een Ander.' Aan het woord is Peter den Boer, emeritus-lector Keuzeprocessen bij ROC West-Brabant. De vervolgvraag die je bij wijze van spreken bij elk antwoord van de student moet stellen is 'hoe kan ik j u verder helpen?'. [ANKE DERKSE](#)

Het denken rondom loopbaanleren heeft, na 10 jaar lectoraat Keuzeprocessen, bij ROC West-Brabant, op alle niveaus wortel geschoten', stelt Den Boer vast. 'Op alle mbo-colleges en vmbo-scholen van dit roc zijn enkele tientallen docenten en managers die weten waar het over gaat en loopbaanleren daadwerkelijk proberen vorm en inhoud te geven. Wat dat betreft heb ik ROC West-Brabant met een gerust hart kunnen verlaten. Het vmbo is er wat verder in dan het mbo, maar dat is niet zo verwonderlijk. Het pedagogisch klimaat is op het vmbo van oudsher wat zorgender, waar dat op het mbo wat zakelijker is en dat is ook prima.

LEERLING LEREN REFLECTEREN

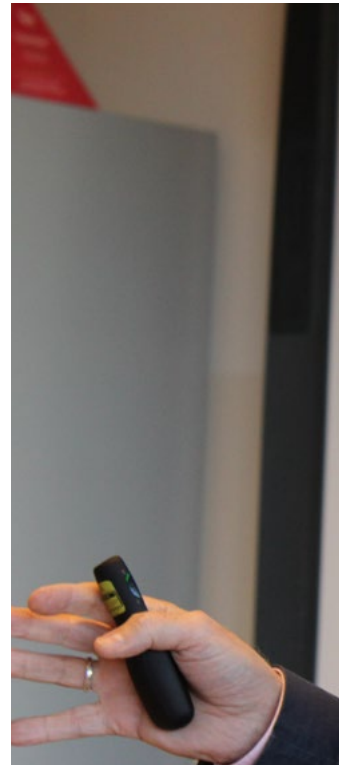
Je ziet zowel op het mbo als op het vmbo een veranderend denken over stages. Daarbij sluit het zorgende karakter van het vmbo wat meer aan, maar dat is tegelijkertijd een valkuil: pas op voor 'pamperen'! Het gaat erom dat de docent leert verantwoordelijkheid over te dragen aan de leerling waar het gaat om diens persoonlijke ontwikkeling. Daarbij dient het reflectief vermogen bij de leerling – en dus niet dat van de docent! – aangesproken te worden. De docent moet de leerling of student leren te reflecteren op zijn (stage-)ervaringen. Dat vraagt van die docent dat hij zich open opstelt naar de leerling. Oftewel, de docent

dient tijdens een LOB-gesprek 'leeg' te luisteren naar de leerling en zijn motieven. Hij zal dus de touwtjes los moeten laten. Daarbij houdt de docent wel degelijk het proces van het gesprek in het oog, maar altijd met als doel om de leerling verder te helpen.'

Volgens Den Boer moet het onderwijs als het gaat om LOB 'andersom denken'. 'We zijn gewend om als het ware achteruit te denken: 'Dit zijn de kwalificatiedossiers, d t moeten de studenten dus gaan leren, daar hebben we zóveel tijd voor en dus moet het rooster er ongeveer z  uitzien.' Dat noemen we 'backward mapping' en bij LOB werkt dat niet. Daar moeten we 'forward mapping' toepassen. Dat betekent dat we samen met de leerling bespreken 'waar sta je nu en wat is voor jou de volgende, betekenisvolle stap die jou verder helpt in je ontwikkeling?' Zo helpen we de leerling om perspectief te ontwikkelen. In een goed LOB-gesprek leert de student betekenis te geven aan de ervaring die hij heeft opgedaan, zowel inhoudelijk als persoonlijk. Forward mapping is gericht op de toekomst en dus op de volgende betekenisvolle stap van de student.'

ROL VAN DE DOCENT

De docent zal naar de mening van Den Boer zijn rol van pure kennisoverdrager en toetsers moeten veranderen in die van luisteraar en cocreator, die samen met de leerling diens leerroute

Peter den Boer, emeritus-lector Keuzeprocessen bij ROC West-Brabant

kunst van 'leeg' leren luisteren

LOB VRAAGT OM
TOEPASSING VAN HET
ACRONIEM NIVEA:
NIET INVULLEN VOOR
EEN ANDER

samenstelt. 'Dat vraagt heel veel van de docent', weet ook Den Boer. 'De docent moet zijn vak én het kwalificatiedossier voor 100% kennen om de leerling te helpen bij het uitstippelen van de best mogelijke leerroute. Daarbij dient de docent flexibel te kunnen omgaan met de lesstof. Keuzedelen kunnen hiervoor een eerste mogelijkheid bieden. Zo kan de leerling zijn individuele traject volgen, waarbij uiteraard het groepsproces dat plaatsvindt in de klas niet uit het oog verloren moet worden. Op deze manier doen studenten de dingen die aansluiten bij wat ze willen. Je creëert een onderwijsvorm waarin de leerling stap voor stap verder komt. Dat vraagt een goede pedagogische houding van docenten.'

Zeg stage en je zegt bedrijfsleven. Die twee zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. En dus is het van belang

het bedrijfsleven mee te nemen in hoe je met stages en stage-ervaringen wilt omgaan. Den Boer: 'Bedrijven zijn vaak huiverig om vmbo-leerlingen stage te laten lopen. 'Die kunnen nog niks en daar heb je dus niks aan', is dan de gedachte. Wanneer je bedrijven duidelijk maakt dat stages eigenlijk drie verschillende fases kennen, namelijk oriënteren – leren – kwalificeren en hen vooral niet lastigvalt met een dik pak stagepapieren, zul je zien dat het wel mogelijk is. Soms is voor vmbo'ers een middag oriënteren nuttiger dan een week meelopen; dan hoeft een bedrijf niet alles uit de kast te halen aan begeleiding en kan de leerling ervaren hoe het is in zo'n bedrijf.'

ELKE DOCENT EEN LOB'ER?

'Voor het slagen van 'andersom denken' in onderwijs is het niet persé

nodig dat alle docenten loopbaangesprekken voeren, maar wel dat alle docenten de basis kennen van een goed LOB-gesprek. Het heeft immers consequenties voor de – differentiatie in – de lesstof. Degene die de gesprekken voert, kan heel eenvoudig een korte beschrijving in Magister zetten van hetgeen is besproken, in de zin van 'Waar ging het over' en 'Wat hebben we afgesproken'. Om daadwerkelijk betekenisvolle loopbaangesprekken te voeren, zou het raadzaam zijn om hiervoor een training te volgen. Dat kan uiteraard bij mij, maar er zijn ook anderen in het land die dit aanbieden', besluit Den Boer.

DE AUTEUR IS FREELANCE JOURNALISTE

Onderzoeksbureau
Onderzoekend Leren

peterdenboer@onderzoekend-leren.nl